

Internationale betrekkingen

NICOSIA 2 EN 3 DECEMBER 2012

VERGADERING VAN DE VOorzITTERS VAN DE COMMISSIES VOOR DE MENSENRECHTEN EN GELIJKE KANSENBELEID EUROPESE UNIE (EU) – CYPRIOTISCH VOorzITTERSCHAP

In het kader van het Europees voorzitterschap nam mevrouw Els Demol, ondervoorzitter van het adviescomité Maatschappelijke Emancipatie op 2 en 3 december 2012 deel aan de vergadering van de voorzitters van de commissies voor de Mensenrechten en het gelijke kansenbeleid. De thema's van de conferentie waren: de integratie van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie in het EU beleid, de combinatie van familielevens en professionele levens en de bescherming van Mensenrechten in tijden van crisis.

De heer M. Yiannakis L. Omirou, voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, wijst er in zijn inleidende uiteenzetting op dat de naleving van de Mensenrechten prioritair is en een centrale plaats in het beleid moet innemen. De Europese Unie beschikt niet alleen over een reeks van verdragen en teksten met betrekking tot Grondrechten in de meest ruime betekenis en maar ook over een instrumentarium voor de toepassing ervan en het toezicht erop. De rol van de parlementen in deze is in samenwerking met het middenveld, de regeringen te controleren bij de naleving van haar verplichtingen.

De spreker merkt op dat de Turken sedert 1974 de Grondrechten van de Cypriotische bevolking met de voeten treden. Het doel van het Cypriotische volk is om de hereniging van het eiland op basis van de resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties te bekomen en dit met respect van de Grondrechten van de Cypriotische bevolking.

Na de voorstelling van de thema's van de conferentie bevestigt de spreker dat het Cypriotische voorzitterschap veel belang hecht aan de naleving van de Mensenrechten en de toepassing hiervan in de werking van alle EU instellingen.

De heer Sophoclis Fittis, voorzitter van de commissie voor de Mensenrechten en het Gelijke Kansenbeleid drukt op de wil van het Cypriotisch voorzitterschap om te werken aan een beter en meer humaan Europa gebaseerd op sociale, politieke en economische cohesie.

Sedert de opname in 2009 bij de inwerkingtreding van het verdrag van Lissabon, van het Handvest van de Grondrechten in het verdrag moet erop worden toegezien dat deze rechten in alle juridische teksten van de EU worden opgenomen zodat de naleving ervan wordt verzekerd. De EU moet meewerken aan het behoud en de ontwikkeling van de gemeenschappelijke waarden met behoud van de diversiteit van de culturen en tradities van de bevolking.

Voor het bereiken van meer gelijkheid tussen mannen en vrouwen is het nemen van maatregelen met het oog op een beter samengaan tussen familie - en professioneel leven noodzakelijk.

De spreker is van oordeel dat de maatregelen die moeten worden genomen om het hoofd te bieden aan de financiële crisis ook moeten leiden tot groei, creatie van werkgelegenheid, economisch evenwicht en behoud van de sociaal - economische cohesie van de lidstaten van de EU.

Ook deze spreker wijst op het probleem van de Turkse invasie in Cyprus in 1974 en van het feit dat de Grondrechten van de Cypriotische bevolking worden bedreigd. De Cypriotische bevolking zal blijven ijveren voor een correcte en rechtvaardige oplossing van dit probleem.

In haar videoboodschap herinnert *mevrouw Viviane Reding, Europese commissaris bevoegd voor justitie, grondrechten en burgerschap* eraan dat de commissies voor de Mensenrechten van de lidstaten verantwoordelijk zijn voor de effectieve toepassing van het Handvest inzake Grondrechten dat sedert het Lissabonverdrag een primaire rechtsbron is in de Europese Unie. In 2010 heeft de EU een strategie aangenomen met het oog op de implementatie van het Handvest.

Deze strategie bevat drie basiselementen:

- De EU moet het Handvest inzake Grondrechten naleven en daarom zal de EU wetgeving hieraan worden getoetst.
- Alle EU burgers zullen op de hoogte worden gebracht van hun rechten onder het Handvest en hoe ze de naleving ervan kunnen bekomen.
- Er worden jaarverslagen opgesteld over de naleving van de Grondrechten in alle lidstaten.

De commissaris verheugt er zich over dat de naleving van het Handvest in alle beleidsdomeinen begint door te dringen. Het Handvest moet de EU burgers vertrouwen geven in elkaar, in hun rechtssysteem, in de waarden waarop de EU is gebouwd en vertrouwen geven dat een sterkere EU een uitweg kan vormen uit de financiële crisis.

1. Het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie:

Dit thema wordt ingeleid door *mevrouw Kinga Gôncz, ondervoorzitter van de commissie voor de Burgerlijke Vrijheden, Justitie en Binnenlandse Zaken van het Europese Parlement (LIBE)*. Ze herinnert eraan dat LIBE net een verslag over de situatie met betrekking tot grondrechten in de EU in 2010 en 2011 heeft goedgekeurd. Het Europese Parlement hecht er veel belang aan dat deze rechten worden nageleefd en dat ze integraal deel uitmaken van de EU wetgeving, zowel voor de nieuwe als voor de reeds van toepassing zijnde regelgeving. De EU moet zowel in haar interne acties als naar buiten uit de Grondrechten promoten en doen naleven op niveau van de Unie en van de lidstaten.

Alle EU instellingen, de commissie maar ook de Raad en het EU parlement moeten hun teksten en de amendementen daarop toetsen aan de overeenstemming met het Handvest. Om dit te doen moet samen worden gewerkt met internationale instellingen en het middenveld die hiermee reeds ervaring hebben.

De LIBE heeft de aanbeveling geformuleerd om in het jaarverslag over de naleving van het Handvest zowel over de situatie in de EU, haar instellingen en als over de evoluties in de lidstaten te rapporteren.

Er moet tevens op worden toegezien dat ook de Nationale Parlementen de overeenstemming van de EU wetgeving met de Grondrechten nagaan en opvolgen.

De burgers moeten ingelicht worden over de rechten die ze uit het handvest halen en ook over de wijze waarop ze deze rechten kunnen doen naleven. De spreker is van oordeel dat moet worden nagegaan dat de crisis geen negatieve invloed heeft op de bescherming van de fundamentele rechten en er moet op worden toegezien dat deze rechten ook voor iedereen worden beschermd.

Tijdens het debat dat volgt op deze uiteenzetting wordt opgemerkt dat het Handvest reeds sedert 1970 bestaat. Niet alle landen hebben er evenveel ervaring mee en de instellingen moeten de uitvoering en naleving ervan zeker opvolgen. Het naleven van de Grondrechten moet ook een politieke prioriteit in de lidstaten zijn en blijven. Er wordt gewezen op het schenden van de Grondrechten in Cyprus en over de wijze dat de EU van plan is deze problemen aan te pakken en er een oplossing voor te vinden.

Een andere knelpunt is of het Europese Parlement de lidstaten zal helpen in het opstellen van het jaarverslag. De rapportering over de toepassing van de Grondrechten in de lidstaten zou op een eenvormige wijze moeten gebeuren.

Mevrouw Els Demol wijst op het belang van de rol van de Europese Vertegenwoordiger inzake grondrechten en over de noodzaak dat de EU met één stem spreekt in haar buitenlands beleid zeker inzake de naleving van de Grondrechten.

In haar antwoord wijst mevrouw Kinga Gôncz erop dat de opvolging over de naleving van het Handvest deel uitmaakt van het Europese semester. De lidstaten hebben dus de verplichting om de naleving ervan te verzekeren. De Europese burgers kunnen zich zowel tot het Europese Hof van de Rechten van de Mens van Straatsburg als het Europese Hof van Justitie in Luxemburg richten voor de bescherming van hun grondrechten.

2. Combinatie van familie – en beroepsleven.

Mevrouw Soteroulla Charambous, minister van Arbeid, wijst erop dat er reeds veel vooruitgang is geboekt inzake de gelijkheid tussen mannen en vrouwen, maar dat er nog een lange weg is af te leggen. Het loon van vrouwen voor gelijk werk is nog steeds lager, vrouwen hebben nog steeds minder toegang tot de hoge management functies en vrouwen zijn vaak slachtoffer van mensenhandel.

De spreker wijst er verder op dat ondanks de moeilijke economische situatie Cyprus de laatste jaren toch inspanningen heeft geleverd met het oog op de verbetering van de kansen voor vrouwen. Er werd vooral vooruitgang geboekt inzake wetgeving met betrekking tot moederschap en het verbeteren van kinderopvang zodat vrouwen opnieuw naar de arbeidsmarkt kunnen terugkeren om er te blijven.

Het Cypriotisch voorzitterschap hecht veel belang aan het bereiken van een beter Europa, van meer sociale en economische cohesie en bevestigt de prioriteiten zoals opgenomen in de 2020 strategie. Er moet beter worden samengewerkt met de Europese instellingen om het EU beleid en de richtlijnen te verbeteren.

Ten slotte herinnert de minister eraan dat tijdens het voorzitterschap van Cyprus vooruitgang werd geboekt bij de voorbereiding van de EU richtlijn waardoor vrouwen gemakkelijker toegang tot de raden van bestuur van bedrijven kunnen verwerven.

Tijdens de discussie die op deze uiteenzetting volgde hebben verschillende leden, onder andere mevrouw Els Demol, de wetgeving inzake gelijke kansenbeleid die in hun land van kracht is, toegelicht. De verschillende wetgeving betrof onder meer ouderschapsverlof, verlof voor familiale redenen, kinderopvang en loopbaanonderbreking.

Er werd ook op gewezen dat vrouwen vaak moeten werken om aan de economische noden van het gezin te kunnen voldoen. Doch de vrouw zou zelf de keuze moeten kunnen maken of ze werkt of voor haar gezin zorgt.

Een lid merkte op dat al sinds de jaren 70 wordt gesproken over het verbeteren van de positie van de vrouwen. Jonge vrouwen hebben nog steeds een hele reeks moeilijkheden. Het is vooral belangrijk dat maatregelen worden genomen waardoor vrouwen meer gelijke kansen krijgen.

Bovendien is het van belang dat de gevallen van geweld tegen vrouwen worden aangepakt en beperkt. Het Verdrag van Istanbul van de Raad van Europa betreffende het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en van huiselijk geweld moet beter worden toegepast.

In haar antwoord onderstreept minister Charambous dat ouders de kans moeten hebben om het aantal kinderen te hebben dat ze willen. Het demografische evenwicht moet behouden blijven. Bovendien is de solidariteit tussen generaties een belangrijk aandachtspunt. Ook ouderen moeten een volwaardig leven kunnen leiden. Deze punten mogen ook in tijden van crisis niet uit het oog verloren worden. De spreker erkent dat het interessant is om informatie over de wetgeving en de *good practices* van de lidstaten uit te wisselen.

3. De bescherming van Mensenrechten in tijden van crisis: economische crisis of bedreiging van de veiligheid

De heer Costas Paraskeva, professor Mensenrechten aan de universiteit van Nicosia vraagt zich af of en in welke mate de Grondrechten in de veiligheidssituatie van de 21e eeuw en in tijden van financiële crisis doeltreffend worden beschermd en nageleefd.

Hoe wordt voldoende rekening gehouden met de Mensenrechten bij de strijd tegen terrorisme? Vaak worden de rechten van personen of groepen met de voeten getreden wanneer maatregelen ter bestrijding van terrorisme worden genomen en daarom moet goed worden toegezien op de voorbereiding en toepassing van deze wetgeving. De wetgeving moet het evenwicht houden tussen de bescherming van de openbare veiligheid en de grondrechten van de individuen.

Een andere uitdaging is om bij de noodzakelijke maatregelen in het kader van de financiële crisis essentiële programma's voor opleiding, gezondheid en maatschappelijke hulp niet in het gedrang te brengen. De besparingen mogen ook de maatregelen met het oog op het verbeteren van de arbeidsmarkt niet in de weg staan.

De beleidsbeslissingen die worden genomen om de crisis te bezweren moet aan vier voorwaarden voldoen : de maatregelen moeten beperkt zijn tot de crisisperiode; het moeten noodzakelijke en proportionele maatregelen betreffen, dit houdt in dat de maatregelen waar voor wordt gekozen het minst schadelijk zijn voor de Mensenrechten; het voorgestelde beleid mag niet discriminerend zijn en voorziet erin dat zoveel mogelijke sociale compensaties worden gegeven zodat de ongelijkheden in crisistijd niet toenemen; de staten moeten bepalen welke rechten zeker moeten worden nageleefd voor iedereen.

De spreker wijst erop dat een van de belangrijke resultaten op het gebied van het mensenrechtenbeleid is dat er een instrumentarium werd uitgewerkt voor de opvolging van deze rechten. Het middenveld samen met een aantal internationale en regionale instellingen, de Raad van Europa en het Europese Agentschap voor de Grondrechten hebben hier een belangrijke taak.

De uitdagingen inzake de bedreiging van de veiligheid en de economieën van de EU kan de mogelijkheid bieden om een beleid uit te werken en maatregelen te nemen die de bescherming van de Mensrechten nog bevorderen omdat ze de grenzen aantonen die de staten niet mogen overtreden.

Tijdens het debat wordt erop gewezen dat de Mensenrechten ook bij het internationaal beleid moeten worden nageleefd. De bescherming van Grondrechten houdt ook in dat mensen recht hebben op een menswaardig leven en dat hun sociale en economische belangen worden verdedigd. Het recht op arbeid wordt verdedigd ook in deze moeilijke tijden en ook voor mensen die onvoldoende inkomsten hebben uit bijvoorbeeld vervangingsinkomens.